

Usmernenie

k uznávaniu dokladov o vysokoškolskom vzdelaní získanom v zahraničí a k preukazovaniu splnenia kvalifikačných predpokladov na účely prijatia do štátnej služby

Základným cieľom tohto usmernenia je odstránenie aplikačných problémov súvisiacich s procesom uznávania dokladovo vysokoškolskom vzdelaní získanom v zahraničí a zjednotenie postupu služobných úradov pri posudzovaní splnenia kvalifikačných predpokladov v systéme štátnej služby.

I.

Právne predpisy, ktoré sa vzťahujú na uznávanie dokladov o vzdelaní nadobudnutom v zahraničí sú **zákon č. 422/2015 Z. z.** o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 422/2015 Z. z.“) a **zákon č. 131/2002 Z. z.** o vysokých školách v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 422/2015 Z. z. sa primárne zameriava na uznávanie ukončeného vzdelania zo zahraničia na výkon regulovaných povolání v Slovenskej republike. **V prípade výkonu štátnej služby nejde o regulované povolanie.** Princíp neregulovaného povolania spočíva v skutočnosti, že kvalifikačné predpoklady a požiadavky vzťahujúce sa na výkon daného povolania neexistujú alebo sú príliš všeobecné. Uvedený zákon však v § 60 vytvoril priestor, aby sa v prípade potreby mohol proces uznávania dokladov o vzdelaní určený primárne na pokračovanie v štúdiu rozšíriť aj na iné účely, napr. aj na účely štátnej služby. Podľa tohto ustanovenia je možné dosiahnutý stupeň vzdelania posúdiť v procese akademického uznávania dokladov o vzdelaní podľa § 33 až 39 tohto zákona. Ak sa na účel posúdenia dosiahnutého vzdelania vyžaduje uznanie dokladov o vzdelaní v príslušnom študijnom odbore, v takom prípade sa postupuje podľa § 33 predmetného zákona.

V stručnosti možno uviesť, že o uznaní dokladov o vzdelaní vydaných zahraničnou vysokou školou, v prípade dosiahnutého **stupňa ukončeného vysokoškolského vzdelania** získaného v zahraničí (bez porovnania študijného odboru), rozhoduje

- **Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR**, Stredisko na uznávanie dokladov o vzdelaní.

O uznaní dokladu o vysokoškolskom vzdelaní v príslušnom študijnom odbore rozhoduje

- **uznaná vysoká škola v Slovenskej republike**, ktorá uskutočňuje študijné programy v rovnakých alebo v príbuzných študijných odboroch, ako sú uvedené na dokladoch o vzdelaní, (resp. ministerstvo školstva, ak v Slovenskej republike taká vysoká škola nie je), alebo
- **Ministerstvo obrany SR**, ak ide o doklad o vzdelaní vydaný vojenskou vysokou školou, alebo
- **Ministerstvo vnútra SR**, ak ide o doklad o vzdelaní vydaný policajnou vysokou školou.

II.

Preukázanie splnenia kvalifikačných predpokladov pri prijatí uchádzača do štátnej služby (vzdelanie, osobitný kvalifikačný predpoklad podľa osobitného predpisu, študijný odbor, ak túto požiadavku na vykonávanie štátnej služby ustanoví služobný úrad v služobnom predpise, odborná prax) upravuje **zákon č. 55/2017 Z. z.** o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe“) v § 38 ods. 11 tohto zákona a vykonávacia **vyhláška Úradu vlády SR č. 127/2017 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výberových konaniach v znení vyhlášky č. 507/2019 Z. z.

Ak regulujúci zákon (osobitný predpis) v prípade **regulovaných povolání** ustanovuje požiadavku na osobitný kvalifikačný predpoklad pre výkon určitého povolania podľa zákona o štátnej službe (napr. štatutárny audítor), informácie týkajúce sa príslušného orgánu na uznanie odbornej kvalifikácie sú uvedené v Zozname regulovaných povolání, zverejnenom na webovej stránke Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, Strediska na uznávanie dokladov o vzdelaní.

Úrad vlády SR ako gestor zákona o štátnej službe pravidelne posudzuje a prehodnocuje nastavenie zákonnej a podzákonnej úpravy aj vo vzťahu k spôsobu preukazovania vzdelania získaného v zahraničí. V tomto smere boli s účinnosťou od 1. januára 2020 novelizované dotknuté ustanovenia zákona o štátnej službe (§ 38) ako aj súvisiacej vyhlášky. Z uvedených právnych predpisov do 31. decembra 2019 (do ich novelizácie zákonom č. 470/2019 Z. z.) vyplývala uchádzačom o prijatie do štátnej služby povinnosť vždy preukazovať vzdelanie získané v zahraničí aj predložením rozhodnutia o uznaní dokladu o vzdelaní podľa osobitného predpisu, ktorým je na uvedený účel zákon č. 422/2015 Z. z.

Podľa súčasne platnej právnej úpravy štátnozamestnaneckých vzťahov sa rozhodnutie o uznaní dokladu o vzdelaní nevyžaduje, okrem odôvodnených prípadov. Táto možnosť bola služobným úradom ponechaná v zákone o štátnej službe pre tie situácie, keď nie je z dokladov predložených uchádzačom o prijatie do štátnej služby možné jednoznačne identifikovať, či uchádzač spĺňa kvalifikačné predpoklady (požadovaný stupeň vzdelania, príp. aj študijný odbor). Obavy služobných úradov a ich negatívne skúsenosti (napr. s falšovaním diplomov) viedli k tomu, že v zákone o štátnej službe ostala možnosť vyžadovať od uchádzačov v odôvodnených prípadoch aj rozhodnutie o uznaní. Možnosť žiadať rozhodnutie o uznaní zostala zachovaná aj z dôvodu, že uchádzač mohol absolvovať štúdium v zahraničí na vysokej škole, ktorá nevydáva dodatky k vysokoškolskému diplomu.

Vo vzťahu k požiadavke na úradný preklad dokladov do štátneho jazyka je potrebné uviesť, že zákon vyžaduje len predloženie kópie osvedčeného prekladu, čo v praxi znamená, že úradný preklad sa vykoná raz a jeho kópia sa môže využiť opakovane pri viacerých výberových konaniach. Z hľadiska zrozumiteľnosti českého jazyka sa nevyžaduje osvedčený preklad dokladov o vzdelaní vydaných v Českej republike. Na absolventov českých vysokých škôl sa taktiež nevzťahuje ani požiadavka predloženia rozhodnutia o uznaní dokladu o vzdelaní. Dôvodom, pre ktorý nie je možné proces akademického uznávania uplatniť na doklad o vzdelaní vydaný českou vysokou školou je, že na tieto účely sa vzťahuje prezidentská zmluva (Zmluva medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o vzájomnom uznávaní rovnocennosti dokladovo vzdelaní vydaných v Slovenskej republike a v Českej republike - Oznámenie č. 60/2015 Z. z.).

Za účelom zjednotenia postupu služobných úradov pri preukazovaní splnenia kvalifikačných predpokladov možno zosumarizovať, že ak v odôvodnených prípadoch služobný úrad vyžaduje aj rozhodnutie o uznaní dokladu o vzdelaní, v takom prípade použije

postup podľa § 60 zákona č. 422/2015 Z. z. Z obsahu predchádzajúceho textu vyplýva, že posúdenie dosiahnutého stupňa vzdelania sa realizuje podľa § 33 až 39 uvedeného zákona. Ak sa na účely posúdenia dosiahnutého vzdelania vyžaduje uznanie dokladov o vzdelaní v príslušnom študijnom odbore, postupuje sa podľa § 33 predmetného zákona.

Z hľadiska zákona o štátnej službe je jedným zo všeobecných predpokladov prijatia do štátnej služby splnenie kvalifikačných predpokladov. Podľa § 38 ods. 11 písm. a) a c) je kvalifikačným predpokladom na účely zákona o štátnej službe **vzdelanie** [písm. a)] a **študijný odbor** [písm. c)], ak túto požiadavku na vykonávanie štátnej služby ustanoví služobný úrad v služobnom predpise, resp. uvedená požiadavka je ustanovená v osobitnom predpise.

Splnenie kvalifikačných predpokladov podľa § 38 ods. 11 písm. a) a c) zákona o štátnej službe uchádzač o prijatie do štátnej služby preukazuje kópiou dokladu o získaní požadovaného vzdelania.

Ak sa preukazuje vysokoškolské vzdelanie získané v zahraničí, je podľa § 38 ods. 14 zákona o štátnej službe potrebné služobnému úradu predložiť

- kópiu dokladu o získaní požadovaného stupňa vysokoškolského vzdelania (diplom),
- kópiu dodatku k vysokoškolskému diplomu a
- kópiu úradne osvedčeného prekladu týchto listín do slovenského jazyka.

Namiesto uvedených listín môže uchádzač o prijatie do štátnej služby služobnému úradu predložiť

- kópiu dokladu o vzdelaní (diplom) a
- kópiu rozhodnutia o uznaní dokladu o vzdelaní podľa zákona č. 422/2015 Z. z.

Ako bolo uvedené vyššie, predloženie kópie **rozhodnutia o uznaní dokladu o vzdelaní** podľa zákona č. 422/2015 Z. z. môže služobný úrad od konkrétneho uchádzača vyžadovať **v odôvodnených prípadoch**, napríklad v situácii, keď služobný úrad nedokáže spoľahlivo posúdiť z obsahu predložených listín (z kópie diplomu a z kópie dodatku k diplomu), či uchádzač o prijatie do štátnej služby skutočne spĺňa požadované kvalifikačné predpoklady.

Ani v jednom prípade sa nevyžaduje predloženie originálov listín.

Okamih, dokedy má uchádzač o prijatie do štátnej služby preukázať splnenie kvalifikačného predpokladu podľa § 38 ods. 11 písm. a) a c) zákona o štátnej službe závisí od skutočností

- či sa štátnozamestnanecké miesto obsadzuje bez výberového konania alebo na základe výberového konania,
- či služobný úrad od uchádzača o prijatie do štátnej služby vyžaduje aj doloženie kópie rozhodnutia o uznaní dokladu o vzdelaní podľa zákona č. 422/2015 Z. z.

Pri obsadzovaní štátnozamestnaneckého miesta bez výberového konania (vrátane hromadného výberového konania) sa splnenie kvalifikačných predpokladov podľa § 38 ods. 11 písm. a) a c) zákona o štátnej službe preukazuje **pred založením štátnozamestnaneckého pomeru** (pred uzavretím služobnej zmluvy).

Pri obsadzovaní štátnozamestnaneckého miesta na základe výberového konania (vrátane hromadného výberového konania) sa splnenie kvalifikačných predpokladov podľa

§ 38 ods. 11 písm. a) a c) zákona o štátnej službe preukazuje najneskôr **ku dňu prihlásenia sa do výberového konania** (resp. prvej alebo druhej časti hromadného výberového konania).

Pri obsadzovaní štátnozamestnaneckého miesta na základe výberového konania, keď služobný úrad dodatočne vyžaduje od uchádzača o prijatie do štátnej služby aj predloženie kópie rozhodnutia o uznaní dokladu o vzdelaní podľa zákona č. 422 /2015 Z. z., je podľa zákona o štátnej službe úspešný uchádzač povinný predložiť kópiu rozhodnutia **najneskôr pred založením štátnozamestnaneckého pomeru.**

Žiadosť služobného úradu o predloženie kópie rozhodnutia podľa zákona č. 422/2015 Z. z. nemá vplyv na zaradenie uchádzača do výberového konania pod podmienkou, že uchádzač o prijatie do štátnej služby, ktorý je povinný dodatočne vyžadovanú kópiu rozhodnutia predložiť, spĺňa všetky predpoklady a požiadavky vyhláseného výberového konania.

Vypracoval:
odbor štátnej služby
sekcia štátnej služby a verejnej služby
Úrad vlády Slovenskej republiky
december 2022